

Ökad individanpassning och en effektivare sfi och vuxenutbildning

Sammanfattning

I betänkandet behandlar utbildningsutskottet proposition 2014/15:85 Ökad individanpassning – en effektivare sfi och vuxenutbildning, två motioner som väckts med anledning av propositionen och åtta motionsyrkanden från allmänna motionstiden 2014/15.

I propositionen lämnas förslag till ändringar i skollagen (2010:800) som syftar till en effektivare och mer individanpassad vuxenutbildning, framför allt när det gäller utbildning i svenska för invandrare (sfi) och kommunal vuxenutbildning på grundläggande nivå.

Utbildning i svenska för invandrare ska inte längre vara en egen skolform inom skolväsendet utan ska i stället ingå i skolformen kommunal vuxenutbildning. Den kommunala vuxenutbildningen ska tillhandahållas på grundläggande nivå, på gymnasial nivå och i form av svenska för invandrare. Huvudmannen för kommunal vuxenutbildning i svenska för invandrare ska verka för att undervisningen erbjuds på tider som är anpassade efter elevens behov.

Elevers hemkommun ska vara skyldig att se till att den som avser att påbörja utbildning inom kommunal vuxenutbildning eller särskild utbildning för vuxna på grundläggande nivå erbjuds studie- och yrkesvägledning. Hemkommunen ska också ansvara för att en individuell studieplan upprättas för varje elev inom kommunal vuxenutbildning och särskild utbildning för vuxna.

Till följd av förslaget föreslås följdändringar i vissa författningar där skolformen sfi omnämns: lagen (1986:163) om rätt till ledighet för utbildning i svenska för invandrare och lagen (2010:197) om etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare.

Ändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2016 men tillämpas fr.o.m. den 1 juli 2016.

Under beredningen av ärendet har utskottet uppmärksammat att riksdagen bör göra några mindre kompletteringar och ändringar i det lagförslag som regeringen har lagt fram i fråga om skollagen. Utskottet tar därför initiativ till

vissa mindre ändringar i regeringens förslag. Utskottet föreslår att riksdagen antar regeringens lagförslag med de ändringar utskottet föreslår och avstyrker samtliga motionsyrkanden.

I betänkandet finns fem reservationer (M, SD, C, FP och KD).

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut	4
Redogörelse för ärendet	6
Ärendet och dess beredning.....	6
Bakgrund	7
Propositionens huvudsakliga innehåll	7
Utskottets överväganden.....	9
Ökad individanpassning och en effektivare svenska för invandrare och vuxenutbildning	9
Rätten att delta i utbildning i svenska för invandrare	16
Nationella prov för bedömning och betygsättning inom kommunal vuxenutbildning på grundläggande nivå.....	17
Uppföljning av reformen	19
Tillsyn av den kommunala vuxenutbildningen.....	19
Höjd kvalitet i vuxenutbildningen	20
En utbyggd kommunal vuxenutbildning	21
Reservationer	23
1. Rätten att delta i utbildning i svenska för invandrare, punkt 5 (SD) ...	23
2. Nationella prov för bedömning och betygsättning inom kommunal vuxenutbildning på grundläggande nivå, punkt 6 (M, C, FP, KD).....	23
3. Uppföljning av reformen, punkt 7 (M, C, FP, KD)	24
4. Tillsyn av den kommunala vuxenutbildningen, punkt 8 (M, C, FP, KD).....	25
5. En utbyggd kommunal vuxenutbildning, punkt 10 (SD).....	26
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag.....	27
Propositionen	27
Följdmotionerna	27
Motioner från allmänna motionstiden 2014/15	27
<i>Bilaga 2</i>	
Regeringens lagförslag	29
<i>Bilaga 3</i>	
Utskottets lagförslag	47

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Skollagen i fråga om 3 kap. 5 och 6 §§

Riksdagen avslår regeringens förslag till lag om ändring i skollagen (2010:800) i de delar det avser 3 kap. 5 och 6 §§. Därmed avslår riksdagen proposition 2014/15:85 punkt 1 i denna del.

2. Komplettering av regeringens lagförslag

Riksdagen

a. antar regeringens förslag till lag om ändring i skollagen (2010:800) i den del det avser att 20 kap. 27 och 34 §§ ska betecknas 20 kap. 37 och 44 §§,

b. beslutar att 20 kap. 37 och 44 §§ skollagen (2010:800) ska få den lydelse som utskottet föreslår i bilaga 3 och om motsvarande ändring i ingressen till regeringens lagförslag.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2014/15:85 punkt 1 i denna del.

3. Skollagen i övrigt

Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i skollagen (2010:800) i den mån lagförslaget inte omfattas av vad utskottet föreslagit ovan. Därmed bifaller riksdagen proposition 2014/15:85 punkt 1 i denna del.

4. Övriga lagförslag

Riksdagen antar regeringens förslag till

1. lag om ändring i lagen (1986:163) om rätt till ledighet för utbildning i svenska för invandrare,

2. lag om ändring i lagen (2010:197) om etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2014/15:85 punkterna 2 och 3.

5. Rätten att delta i utbildning i svenska för invandrare

Riksdagen avslår motion

2014/15:3052 av Robert Stenkvist m.fl. (SD).

Reservation 1 (SD)

6. Nationella prov för bedömning och betygsättning inom kommunal vuxenutbildning på grundläggande nivå

Riksdagen avslår motion

2014/15:3051 av Christer Nylander m.fl. (FP, M, C, KD) yrkande 1.

Reservation 2 (M, C, FP, KD)

7. Uppföljning av reformen

Riksdagen avslår motion

2014/15:3051 av Christer Nylander m.fl. (FP, M, C, KD) yrkande 2.

Reservation 3 (M, C, FP, KD)

8. Tillsyn av den kommunala vuxenutbildningen

Riksdagen avslår motion

2014/15:3051 av Christer Nylander m.fl. (FP, M, C, KD) yrkande 3.

Reservation 4 (M, C, FP, KD)

9. Höjd kvalitet i vuxenutbildningen

Riksdagen avslår motionerna

2014/15:79 av Christina Høj Larsen m.fl. (V) yrkande 10,

2014/15:583 av Helena Bouveng (M),

2014/15:876 av Tuve Skånberg (KD),

2014/15:1727 av Désirée Pethrus (KD) yrkandena 2 och 3,

2014/15:2093 av Yilmaz Kerimo (S) och

2014/15:2574 av Ulf Kristersson m.fl. (M, C, FP, KD) yrkande 5.

10. En utbyggd kommunal vuxenutbildning

Riksdagen avslår motion

2014/15:2744 av Richard Jomshof m.fl. (SD) yrkande 4.

Reservation 5 (SD)

Stockholm den 4 juni 2015

På utbildningsutskottets vägnar

Lena Hallengren

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Lena Hallengren (S), Christer Nylander (FP), Camilla Waltersson Grönvall (M), Thomas Strand (S), Betty Malmberg (M), Caroline Helmersson Olsson (S), Stefan Jakobsson (SD), Michael Svensson (M), Håkan Bergman (S), Ulrika Carlsson i Skövde (C), Gunilla Svantorp (S), Robert Stenkvis (SD), Annika Eclund (KD), Roza Güclü Hedin (S), Maria Stockhaus (M) och Elisabet Knutsson (MP).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I detta ärende behandlar utbildningsutskottet proposition 2014/15:85 Ökad individanpassning – en effektivare sfi och vuxenutbildning, två motioner som väckts med anledning av propositionen och åtta motionsyrkanden från allmänna motionstiden 2014/15.

Regeringens förslag till riksdagsbeslut respektive motionernas förslag till riksdagsbeslut finns i bilaga 1, och regeringens lagförslag finns i bilaga 2.

Vid beredningen av ärendet har utskottet uppmärksammat att det bör göras vissa mindre kompletteringar i det lagförslag som regeringen har lagt fram när det gäller skollagen (2010:800) och tar därför ett initiativ till dessa ändringar. Utskottets förslag om ändring i regeringens förslag till lag om ändring i skollagen (2010:800) finns i bilaga 3.

De ändringar som utskottet föreslår innebär ingen förändring i sak i förhållande till nuvarande bestämmelser. Utskottets förslag är av sådan beskaffenhet att Lagrådets yttrande skulle sakna betydelse.

Vidare föreslås i propositionen en ändring av 3 kap. 5 § skollagen. Regeringen har i propositionen Utbildning för nyanlända elever – mottagande och skolgång (prop. 2014/15:45) redan föreslagit ändringar i samma paragraf.

I den nu aktuella propositionen anger regeringen att förslaget i denna proposition om 3 kap. 5 § skollagen inte bör genomföras under förutsättning att riksdagen antar regeringens förslag till ändring i skollagen i proposition 2014/14:45. Utskottet har uppmärksammat att av samma skäl bör inte heller den föreslagna ändringen i 3 kap. 6 § skollagen genomföras.

Riksdagen biföll den 23 april 2015 proposition 2014/15:45 (bet. 2014/15:UbU6, rskr. 2014/15:177) och lagen (2015:246) om ändring i skollagen (2010:800) har utfärdats. Utskottet föreslår därför att den nu aktuella propositionens förslag om ändring i 3 kap. 5 och 6 §§ skollagen inte ska genomföras.

Vidare har regeringens förslag om 24 kap. skollagen utgått från lydelsen i proposition 2014/15:43 Utbildning för elever i samhällsvård och på sjukhus. Propositionens förslag har nu antagits av riksdagen (bet. 2014/15:UbU4, rskr. 2014/15:136) och lagen har utfärdats: lagen (2015:176) om ändring i skollagen (2010:800).

Bakgrund

I oktober 2011 gav regeringen en utredare i uppdrag att se över den kommunala vuxenutbildningen på grundläggande nivå (dir. 2011:92), den s.k. GRUV-utredningen. I april 2013 överlämnade utredaren betänkandet Kommunal vuxenutbildning på grundläggande nivå – en översyn för ökad individanpassning och effektivitet (SOU 2013:20) till regeringen. Betänkandet har remissbehandlats.

I september 2011 gav regeringen en annan utredare i uppdrag att se över frågor om valfrihet och individuell anpassning av utbildning i svenska för invandrare (sfi) (dir. 2011:81 och 2013:10). Sfi-utredningen överlämnade i oktober 2013 betänkandet Svenska för invandrare – valfrihet, flexibilitet och individanpassning (SOU 2013:76) till regeringen. Betänkandet har remissbehandlats.

Regeringen har inhämtat Lagrådets yttrande över lagförslagen och har följt Lagrådets förslag. I förhållande till lagrådsremissens lagförslag har vissa språkliga och redaktionella ändringar gjorts.

Vuxenutbildningen inom skolväsendet

Den 1 juli 2012 började skollagen (2010:800), en ny förordning¹ och nya kursplaner att tillämpas för vuxenutbildningen, och den 1 januari 2013 fick vuxenutbildningen en ny läroplan².

Vuxenutbildningen inom skolväsendet omfattar skolformerna kommunal vuxenutbildning (komvux), särskild utbildning för vuxna (särvux) och utbildning i svenska för invandrare (sfi). Komvux och särvux är uppdelat i grundläggande och gymnasial nivå.

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen lämnas förslag till ändringar i skollagen (2010:800) som syftar till en effektivare och mer individanpassad vuxenutbildning, framför allt när det gäller utbildning i svenska för invandrare (sfi) och kommunal vuxenutbildning (komvux) på grundläggande nivå.

Utbildning i svenska för invandrare ska inte längre vara en egen skolform inom skolväsendet utan ska i stället ingå i skolformen kommunal vuxenutbildning. Den kommunala vuxenutbildningen ska tillhandahållas på grundläggande nivå, på gymnasial nivå och i form av svenska för invandrare. Huvudmannen för kommunal vuxenutbildning i svenska för invandrare ska verka för att undervisningen erbjuds på tider som är anpassade efter elevens behov.

Elevens hemkommun ska vara skyldig att se till att den som avser att påbörja utbildning inom kommunal vuxenutbildning eller särskild utbildning

¹ Förordningen (2011:1108) om vuxenutbildning.

² Förordningen (SKOLFS 2012:101) om läroplan för vuxenutbildningen (Lvux12).

för vuxna på grundläggande nivå erbjuds studie- och yrkesvägledning. Hemkommunen ska också ansvara för att en individuell studieplan upprättas för varje elev inom kommunal vuxenutbildning och särskild utbildning för vuxna.

Ändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2016 men tillämpas fr.o.m. den 1 juli 2016.

Utskottets överväganden

Inledning

Betänkandet är disponerat så att utskottet inleder med att behandla regeringens lagförslag. Därefter behandlar utskottet motioner som innehåller tillkännagivanden som anknyter till lagförslaget.

Ökad individanpassning och en effektivare svenska för invandrare och vuxenutbildning

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen antar regeringens förslag om att utbildning i svenska för invandrare (sfi) upphör som en egen skolform och blir en del av den kommunala vuxenutbildningen.

Den kommunala vuxenutbildningen ska tillhandahållas på grundläggande nivå, på gymnasial nivå och i form av svenska för invandrare.

Huvudmannen för kommunal vuxenutbildning i svenska för invandrare ska verka för att undervisningen erbjuds på tider som är anpassade efter elevens behov.

Elevens hemkommun ska vara skyldig att se till att den som avser att påbörja utbildning inom kommunal vuxenutbildning eller särskild utbildning för vuxna på grundläggande nivå erbjuds studie- och yrkesvägledning. Hemkommunen ska också ansvara för att en individuell studieplan upprättas för varje elev inom kommunal vuxenutbildning och särskild utbildning för vuxna.

Utskottet föreslår även smärre kompletteringar och ändringar av regeringens lagförslag.

Propositionen

Utbildning i svenska för invandrare upphör som egen skolform och blir en del av den kommunala vuxenutbildningen

Regeringen föreslår att utbildningen i svenska för invandrare (sfi) inte längre ska vara en egen skolform inom skolväsendet utan i stället ska ingå i skolformen kommunal vuxenutbildning (komvux). Den kommunala vuxenutbildningen ska tillhandahållas på grundläggande nivå, på gymnasial nivå och i form av svenska för invandrare.

Regeringen anger bl.a. följande skäl för förslaget. För att kunna möta de behov som eleverna har behövs enligt regeringen en större helhetssyn inom vuxenutbildningen. Ett sådant förhållningssätt innebär att eleverna ska kunna

välja de kurser de har behov av, oavsett skolform eller nivå. Dessutom ska kurserna kunna studeras samtidigt om det bedöms gynna den enskilde bäst. Trots att regelverket för vuxenutbildningens olika skolformer redan i dag är tydligt när det gäller möjligheten att kombinera studier på olika nivåer och med andra verksamheter sker detta alltför sällan. För att få till stånd en nyordning i frågan om hur elever i sfi i högre utsträckning ska kunna ges tillgång till övriga komvuxkurser krävs en strukturell förändring. Genom att föra samman sfi och komvux till en och samma skolform kan enligt regeringen en organisatorisk närhet skapas som möjliggör ökad tillgänglighet till komvux övriga kursutbud för elever inom sfi. Regeringen föreslår därför att sfi inte längre ska vara en egen skolform inom skolväsendet. Sfi ska i stället ingå i skolformen kommunal vuxenutbildning.

Till följd av förslaget föreslås följdändringar i vissa författningar där skolformen sfi omnämns: lagen (1986:163) om rätt till ledighet för utbildning i svenska för invandrare och lagen (2010:197) om etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare.

Ansvarig kommun att erbjuda svenska för invandrare för vissa finska medborgare

Det ska regleras vilken kommun som är skyldig att se till att utbildning i svenska för invandrare erbjuds sådana finska medborgare som stadigvarande arbetar i en svensk kommun men är bosatta i Finland nära gränsen till Sverige och som har rätt till utbildning i svenska för invandrare. Ansvaret ska ligga på den svenska kommun där den finska medborgaren stadigvarande arbetar.

Ökad flexibilitet inom utbildning i svenska för invandrare

Regeringen föreslår att huvudmannen för utbildning i svenska för invandrare ska verka för att undervisningen erbjuds på tider som är anpassade efter elevens behov. Om eleven får ersättning enligt socialförsäkringsbalken på grund av föräldraledighet ska även detta beaktas när utbildning erbjuds en elev.

Regeringen anger bl.a. följande skäl för förslaget. Det finns redan i dag ett indirekt krav på att utbildningen ska kunna genomföras även om eleven har andra åtaganden (22 kap. 7 och 8 §§ skollagen). Detta bör gälla även i fortsättningen och utökas till att omfatta även tid när eleven får ersättning enligt socialförsäkringsbalken på grund av föräldraledighet. Det är dock enligt regeringen tydligt att det nuvarande regelverket inte är tillräckligt, eftersom det inte har fått det genomslag som var avsett när det skapades. För att ytterligare öka flexibiliteten inom svenska för invandrare behövs det en tydligare reglering. Regeringen föreslår därför att det ska införas en bestämmelse i skollagen som innehåller ett tydligt krav på att huvudmannen för svenska för invandrare, förutom att verka för att utbildningen ska kunna kombineras med andra aktiviteter, också ska verka för att undervisningen erbjuds på tider som är anpassade efter elevens behov. Regeringen är

medveten om att det redan i dag ställs höga krav på huvudmännen men anser trots detta att behovet av flexibilitet i detta avseende är av sådan betydelse för den enskilde att kravet bör ställas.

En prioritering ska endast göras när det gäller komvux på gymnasial nivå

Regeringen föreslår att de som fått minst utbildning ska prioriteras endast när det gäller komvux på gymnasial nivå.

Regeringen anger bl.a. följande skäl för förslaget. Av de allmänna bestämmelserna i skollagen för komvux framgår att de som fått minst utbildning ska prioriteras när resurserna är begränsade (20 kap. 2 § tredje stycket skollagen och prop. 2009/10:165 s. 839). Detta gäller i dag för komvux på såväl grundläggande som gymnasial nivå. I praktiken är detta dock tillämpligt endast för komvux på gymnasial nivå. När det gäller komvux på grundläggande nivå och sfi har en person rätt att delta i sådan utbildning under de förutsättningar som anges i skollagen. Någon prioritering ska alltså inte göras när utbildning erbjuds en person som har rätt att delta i sådan utbildning inom komvux. Regeringen föreslår därför att skollagen ändras så att en prioritering endast ska göras när det gäller komvux på gymnasial nivå.

Skyldighet för hemkommunen att erbjuda studie- och yrkesvägledning

Regeringen föreslår att hemkommunen ska vara skyldig att se till att den som avser att påbörja kommunal vuxenutbildning på grundläggande nivå, i svenska för invandrare eller särskild utbildning för vuxna på grundläggande nivå erbjuds studie- och yrkesvägledning.

Regeringen anger bl.a. följande skäl för förslaget. Studie- och yrkesvägledning är en central del av vuxenutbildningen. Kommunen har en skyldighet att aktivt verka för att nå vuxna som har rätt till komvux på grundläggande nivå och sfi och motivera dem att delta i utbildningen (20 kap. 10 § andra stycket respektive 22 kap. 11 § tredje stycket skollagen). Alla elever inom bl.a. skolväsendet för vuxna ska ha tillgång till personal med sådan kompetens att deras behov av vägledning inför val av framtida utbildnings- och yrkesverksamhet kan tillgodoses (2 kap. 29 § skollagen). Även den som avser att påbörja en utbildning ska ha tillgång till vägledning.

Utvecklingen inom vuxenutbildningen har under de senaste årtiondena gått mot en allt större individanpassning, inte minst när det gäller ökad flexibilitet och efterfrågestyrning. För att en elev ska kunna finna sin egen väg genom systemet krävs stöd i form av vägledning. Två grupper som kan förväntas ha ett extra stort behov av stöd är dels de som är nyanlända i Sverige, dels personer med kort tidigare utbildning.

Studie- och yrkesvägledning är ofta av avgörande betydelse för en effektiv målanpassning av utbildningen. Kommunernas skyldighet enligt skollagen att ge elever inom komvux, särvox och sfi, och dem som avser att påbörja en utbildning, tillgång till studie- och yrkesvägledning verkar dock inte efterlevas i tillräcklig utsträckning.

För att förtydliga kommunernas ansvar för att ge studie- och yrkesvägledning till den som avser att påbörja utbildning inom komvux på grundläggande nivå, i sfi eller sårvox på grundläggande nivå, föreslår regeringen att det ska införas nya bestämmelser i skollagen om att hemkommunen ska vara skyldig att se till att studie- och yrkesvägledning erbjuds sådana personer.

Hemkommunen ska ansvara för upprättande av individuella studieplaner

Regeringen föreslår att hemkommunen ska ansvara för att en individuell studieplan upprättas för varje elev inom kommunal vuxenutbildning och särskild utbildning för vuxna.

Regeringen anger bl.a. följande skäl för förslaget. Regeringens ambition är att vuxenutbildningen ska bli mer målanpassad och att planeringen av utbildningen i ett så tidigt skede som möjligt ska utgå från individens övergripande mål med sina studier. Huvudmannen ska ha ett övergripande ansvar för att studieplaner upprättas, men dagens system innebär inte att det i de fall eleven har flera sådana planer sker någon samordning.

För att den individuella studieplanen ska ge en helhetsbild av utbildningen är det viktigt att den när det är aktuellt omfattar individens hela planerade utbildning även om han eller hon har flera utbildningsanordnare eller studerar inom olika skolformer och nivåer. Regeringen föreslår därför att hemkommunen ska ansvara för att en individuell studieplan upprättas för varje elev. Det medför att hemkommunen får en samordnande roll och uppgiften att säkerställa att innehållet omfattar hela utbildningen. Rektorn bör dock även i fortsättningen ansvara för att revidera den individuella studieplanen.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Samtliga lagändringar ska träda i kraft den 1 januari 2016 men tillämpas fr.o.m. den 1 juli 2016. Äldre bestämmelser ska fortsätta att gälla till utgången av juni 2016. Därefter ska den som mottagits till utbildning i svenska för invandrare enligt äldre bestämmelser anses mottagen till kommunal vuxenutbildning i svenska för invandrare enligt de nya bestämmelserna.

Regeringens bedömningar

Utöver regeringens lagförslag redovisar regeringen en rad bedömningar i propositionen.

En förändrad struktur för utbildning i svenska för invandrare

Regeringen bedömer att utbildningen i svenska för invandrare bör struktureras om. Utbildning för att uppnå grundläggande kunskaper i svenska bör inte längre tillhandahållas både i form av kurser inom sfi och i form av kursen svenska som andraspråk inom komvux på grundläggande nivå. Regeringen bedömer att endast en utbildning i svenska för vuxna invandrare bör finnas

inom skolväsendet. Utgångspunkten för en sådan utbildning bör vara kursplanen för sfi.

Studievägarna inom utbildning i svenska för invandrare målgruppsanpassas

För att öka genomströmningen i utbildningen och möjligheterna till måluppfyllelse behöver studievägssystemet reformeras. Nya målgruppsanpassade och sammanhållna studievägar, som i högre grad än i dag utgår från elevernas behov och förutsättningar, bör därför enligt regeringens bedömning införas i kursplanen för sfi.

Svenska som andraspråk får en ny kursplan

Regeringen bedömer att kursen svenska som andraspråk på grundläggande nivå inom komvux inte längre bör finnas kvar i sin nuvarande form. Ett uppdrag att ta fram en ny kursplan för svenska som andraspråk på grundläggande nivå inom komvux bör ges till en myndighet. Den språkliga nivån bör ligga över den som utvecklas inom komvux i svenska för invandrare.

Stödmaterial för en likvärdig bedömning och betygsättning

Regeringen bedömer att det bör tas fram ett material för att stödja en likvärdig bedömning och betygsättning inom komvux på grundläggande nivå i kurserna svenska, svenska som andraspråk, matematik, engelska och samhällskunskap. Se närmare nedan i avsnittet Nationella prov för bedömning och betygsättning inom kommunal vuxenutbildning på grundläggande nivå.

Sfi bör inte ge rätt till studiestöd

Regeringen bedömer att sfi även fortsättningsvis ska vara en utbildning som inte berättigar till studiestöd. Den nya kursen i svenska som andraspråk på grundläggande nivå som föreslås och som språkligt ligger på en nivå över sfi kommer dock att berättiga till studiestöd för dem som uppfyller kraven för studiestöd eftersom kurser på grundläggande och gymnasial nivå ger rätt till studiestöd.

Omfattande nationella kurser bör delas upp i delkurser

Regeringen bedömer att nationella delkurser bör införas inom komvux på grundläggande nivå. Endast de nationella kurser som omfattar mer än 200 verksamhetspoäng bör kunna delas upp i nationella delkurser.

Studiehandledning kan erbjudas på ett språk som eleven behärskar

Regeringen bedömer att det bör föras in en upplysningsbestämmelse i en förordning med innebörden att studiehandledning kan tillhandahållas elever inom kommunal vuxenutbildning på ett språk som eleven behärskar.

Insatser för att genomföra förslagen

Regeringen bedömer att Skolverket bör ges i uppdrag att genomföra informationsinsatser med anledning av de föreslagna lagändringarna.

Utskottets ställningstagande

Utskottet vill inledningsvis understryka vuxenutbildningens betydelse för enskilda individers ställning på arbetsmarknaden och samhällets välbefinnande. Inte minst har vuxenutbildningen en central roll för utrikes föddas möjlighet till etablering i det svenska samhället. En väl fungerande vuxenutbildning, framför allt utbildningen i svenska för invandrare, är av avgörande betydelse och en förutsättning för att det svenska samhället ska kunna ta emot nyanlända och ge dessa människor möjlighet till en snabbare etablering i samhälls- och arbetslivet. För att nå framgång med denna uppgift krävs enligt utskottet en reformering av vuxenutbildningen så att den blir effektivare. Det krävs en mer individualiserad vuxenutbildning som är anpassad efter varje individs behov och förutsättningar inte endast för nyanlända utan också för korttidsutbildade. Det är dessutom viktigt att vuxenutbildningssystemet är tydligt och överblickbart för den enskilda individen.

Att sfi upphör som en egen skolform och blir en del av den kommunala vuxenutbildningen kommer enligt utskottet att bidra till en behövlig helhetssyn inom vuxenutbildningen. Vidare delar utskottet regeringens uppfattning att det krävs en större flexibilitet inom undervisningen i svenska för invandrare och en tydligare reglering i fråga om huvudmannens ansvar att verka för att undervisningen erbjuds på tider som är anpassade efter elevens behov. Utskottet menar också att en större betoning på vägledning i form av studie- och yrkesvägledning och individuella studieplaner kommer att bidra till en mer målanpassad och effektiv utbildning för den enskilda individen.

Sammantaget ger propositionens förslag enligt utskottet goda förutsättningar för att vuxenutbildningen ska få en högre kvalitet. Utskottet välkomnar därför regeringens proposition.

Lagförslaget i fråga om 3 kap. 5 och 6 §§

I propositionen föreslås en ändring i 3 kap. 5 § skollagen (2010:800). Regeringen har i propositionen Utbildning för nyanlända elever – mottagande och skolgång (prop. 2014/15:45) redan föreslagit ändringar i samma paragraf.

I den nu aktuella propositionen anger regeringen att förslaget i denna proposition i fråga om 3 kap. 5 § skollagen inte bör genomföras under förutsättning att riksdagen antar regeringens förslag till ändring i skollagen i proposition 2014/14:45. Utskottet har uppmärksammat att av samma skäl bör inte heller den föreslagna ändringen i 3 kap. 6 § skollagen genomföras.

Riksdagen biföll den 23 april 2015 proposition 2014/15:45 (bet. 2014/15:UbU6, rskr. 2014/15:177) och lagen (2015:246) om ändring i skollagen (2010:800) har utfärdats. Utskottet föreslår därför att den nu aktuella propositionens förslag om ändring i 3 kap. 5 och 6 §§ skollagen inte ska genomföras.

Utskottets lagförslag

Under beredningen av ärendet har utskottet uppmärksammat att riksdagen behöver göra vissa mindre kompletteringar i det lagförslag som regeringen har lagt fram i fråga om skollagen (2010:800). Det handlar om smärre kompletteringar som behöver göras i 20 kap. 37 och 44 §§ (ny numrering). I båda fallen handlar justeringarna om att det nuvarande kapitlet i skollagen om utbildning i svenska för invandrare utgår och att bestämmelserna därför bör föras in i 20 kap. för att även utbildning i svenska för invandrare ska omfattas. Detta innebär ingen förändring i sak i förhållande till de nuvarande bestämmelserna. Dessutom föreslås ett mindre förtydligande. Vidare bör ingressen i regeringens lagförslag ändras i enlighet med detta³.

Mot bakgrund av detta tar utskottet ett initiativ till aktuella ändringar. Utskottets förslag till ändring i regeringens förslag till lag om ändring i skollagen (2010:800) finns i bilaga 3. Utskottets förslag är av sådan beskaffenhet att Lagrådets yttrande skulle sakna betydelse.

Sammanfattning

Utskottet föreslår att riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i skollagen (2010:800) med undantag för att utskottet avstyrker två paragrafer och föreslår vissa ändringar i 20 kap. 37 och 44 §§ skollagen, vilka återfinns i bilaga 3.

Vidare antar utskottet regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1986:163) om rätt till ledighet för utbildning i svenska för invandrare och lag om ändring i lagen (2010:197) om etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare.

Utskottet övergår nu till att under särskilda rubriker behandla de motioner som innehåller begäran om tillkännagivanden som rör frågor som anknyter till lagförslaget. Utskottet redovisar i dessa delar sin uppfattning när det gäller frågor om rätten att delta i utbildning i svenska för invandrare, nationella prov för bedömning och betygsättning inom kommunal vuxenutbildning på grundläggande nivå, uppföljning av reformen, tillsyn av den kommunala vuxenutbildningen, höjd kvalitet i vuxenutbildningen och en utbyggd kommunal vuxenutbildning.

³ I sammanhanget kan noteras att regeringens förslag i fråga om 24 kap. skollagen har utgått från lydelsen i proposition 2014/15:43. Propositionens förslag har nu antagits av riksdagen bet. 2014/15:UbU4, rskr. 2014/15:136), och lagen har utfärdats: lagen (2015:176) om ändring i skollagen (2010:800).

Rätten att delta i utbildning i svenska för invandrare

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande om ett förtydligande i den nya bestämmelsen i 20 kap. 31 § första stycket 1 skollagen.

Jämför reservation 1 (SD).

Motionen

I motion 2014/15:3052 av Robert Stenkvist m.fl. (SD) anføres att det finns ett behov av att förtydliga den nya bestämmelsen i 20 kap. 31 § skollagen så att det framgår av ordalydelsen i paragrafens första stycke 1 att rätten till svenskundervisning gäller dem som är bosatta i landet i enlighet med myndighetsbeslut, utlänningslagen (20015:716) och gällande författning.

Utskottets ställningstagande

I motion 2014/15:3052 (SD) anføres att det finns ett behov av att förtydliga den föreslagna bestämmelsen i 20 kap. 31 § första stycket 1 skollagen.

Den föreslagna bestämmelsen reglerar vem som har rätt att delta i kommunal vuxenutbildning i svenska för invandrare. Bestämmelsen motsvarar i huvudsak skollagens nuvarande 22 kap. 13 §. En person har rätt att delta i utbildning i svenska för invandrare fr.o.m. andra kalenderhalvåret det år han eller hon fyller 16 år, om han eller hon är bosatt i landet och saknar sådana grundläggande kunskaper i svenska språket som utbildningen syftar till att ge.

Utskottet anser att bestämmelsen om rätten att delta i kommunal vuxenutbildning i svenska för invandrare är väl avvägd. Utskottet ser således inte skäl att föreslå ett tillkännagivande i enlighet med motionärernas önskemål och avstyrker därmed motion 2014/15:3052 (SD).

Nationella prov för bedömning och betygsättning inom kommunal vuxenutbildning på grundläggande nivå

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande om att nationella prov bör införas inom kommunal vuxenutbildning på grundläggande nivå i kurserna svenska, svenska som andraspråk, matematik och engelska och om att Skolverket bör få i uppdrag att ta fram de nationella proven.

Jämför reservation 2 (M, C, FP, KD).

Propositionen

Gällande ordning

Inom komvux på grundläggande nivå finns det i dagsläget inga nationellt fastställda prov. Tidigare användes ofta grundskolans nationella prov, men de används inte sedan nya kursplaner infördes i juli 2012 eftersom de nya kursplanerna inte längre motsvarar de som används i grundskolan.

Inom komvux på gymnasial nivå finns nationella prov som ska användas av lärarna i vissa kurser i svenska, svenska som andraspråk, engelska och matematik. Komvux på gymnasial nivå delar kurs- och ämnesplaner med gymnasieskolan, vilket innebär att samma nationella prov kan användas i de båda skolformerna. Också inom sfi finns det nationella slutprov för vissa kurser (4 kap. 10 § förordningen [2011:1108] om vuxenutbildning).

Stödmaterial för en likvärdig bedömning och betygsättning

Regeringen gör i propositionen bedömningen att det bör tas fram ett material för att stödja en likvärdig bedömning och betygsättning inom komvux på grundläggande nivå i kurserna svenska, svenska som andraspråk, matematik, engelska och samhällskunskap.

En förutsättning för en likvärdig bedömning är enligt regeringens mening att lärarna ges möjlighet att stämma av bedömningar av kunskapsnivån i förhållande till någon form av nationell norm. Annars finns en risk för att lärare gör olika tolkningar av de kunskapskrav som finns för olika betygsnivåer. Även om betyg på grundläggande nivå inte används som urvalsinstrument för utbildning på en högre nivå är det betydelsefullt att nivån för godkänt betyg i första hand kan säkerställas. Stödmaterial för en likvärdig bedömning och betygsättning kan även bidra till att konkretisera kursplanerna och till en ökad måluppfyllelse för eleverna. Regeringen anser därför att det finns behov av att införa ett nationellt bedömningsstöd inom komvux på grundläggande nivå.

Antalet elever på grundläggande nivå som kommer att beröras av ett sådant stödmaterial är dock begränsat. Framtagande och administration av stödmaterial i stället för nationella prov medför mindre omfattande administration för lärare, huvudmän, Skolverket och Skolinspektionen. Kostnaderna för framtagandet av ett stödmaterial är dessutom betydligt mindre än kostnaderna för att ta fram och administrera nationella prov. Detta innebär inte att kvaliteten på ett stödmaterial i det här fallet behöver vara sämre än kvaliteten på nationella prov. Regeringen anser därför att det inte är motiverat att ta fram nationella prov för komvux på grundläggande nivå.

Skolverket bör ges i uppdrag att ta fram stödmaterial för de aktuella kurserna.

Motionen

I flerpartimotion 2014/15:3051 av Christer Nylander m.fl. (FP, M, C, KD) yrkande 1 anförs att nationella prov bör införas inom kommunal vuxenutbildning på grundläggande nivå i kurserna svenska, svenska som andraspråk, matematik och engelska och att Skolverket bör få i uppdrag att ta fram de nationella proven. Motionärerna anser bl.a. att nationella prov skulle innebära en mer likvärdig och rättvis bedömning och betygsättning och ge underlag för att analysera i vilken utsträckning kunskapskraven uppfylls på skolnivå, huvudmannanivå och nationell nivå.

Utskottets ställningstagande

Utskottet konstaterar inledningsvis att det inom komvux på grundläggande nivå varken finns några nationellt fastställda prov eller annat nationellt stödmaterial för att stödja en likvärdig och rättvis bedömning och betygsättning.

Utskottet anser liksom regeringen att det finns ett behov av att införa ett nationellt bedömningsstöd inom komvux på grundläggande nivå. Enligt utskottet bör ett nationellt stödmaterial ha till syfte att stödja en likvärdig och rättvis bedömning och betygsättning. Ett sådant stödmaterial bör enligt utskottet även kunna användas för att analysera i vilken utsträckning kunskapskraven uppfylls på skolnivå, huvudmannanivå och nationell nivå.

Utskottet anser – mot bakgrund av de skäl regeringen anfört ovan – att det inte är motiverat att ta fram nationella prov utan att det i stället bör tas fram stödmaterial för en likvärdig bedömning och betygsättning.

Med det anförda avstyrker utskottet motion 2014/15:3051 (FP, M, C, KD) yrkande 1.

Uppföljning av reformen

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande om att ge Skolverket i uppdrag att följa upp hur reformen genomförs.

Jämför reservation 3 (M, C, FP, KD).

Motionen

I flerpartimotion 2014/15:3051 av Christer Nylander m.fl. (FP, M, C, KD) yrkande 2 begärs att Skolverket ska få i uppdrag att följa upp hur reformen genomförs och vad den får för resultat.

Utskottets ställningstagande

Utskottet delar motionärernas syn på att större systemförändringar eller reformer bör följas upp. Detta gäller generellt, och utskottet anser därför inte att det är motiverat med ett sådant tillkännagivande som motionärerna föreslår.

Med det anförda avstyrks motion 2014/15:3051 (FP, M, C, KD) yrkande 2.

Tillsyn av den kommunala vuxenutbildningen

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande om att Skolinspektionen ska få i uppdrag att genomföra systematisk tillsyn av vuxenutbildningen på både huvudmanna- och enhetsnivå.

Jämför reservation 4 (M, C, FP, KD).

Motionen

Av flerpartimotion 2014/15:3051 av Christer Nylander m.fl. (FP, M, C, KD) yrkande 3 framgår att Skolinspektionen bör få i uppdrag att genomföra systematisk tillsyn av vuxenutbildningen på både huvudmanna- och enhetsnivå.

Utskottets ställningstagande

I 26 kap. skollagen finns bestämmelser om Skolinspektionens ansvar för tillsyn och kvalitetsgranskning. Myndigheten har tillsynsansvar för bl.a. vuxenutbildningen (förordningen [2011:556] med instruktion för Statens skolinspektion). Skolinspektionen ska genom granskning av huvudmän och verksamheter verka för att alla vuxenstuderande får tillgång till en likvärdig

utbildning och annan verksamhet av god kvalitet i en trygg miljö. Myndigheten ska bidra till förbättrade kunskapsresultat för de vuxenstuderande.

Av Skolinspektionens regleringsbrev för 2015 framgår bl.a. att inspektionens löpande tillsyn av vuxenutbildningen i huvudsak ska utövas på huvudmannanivå.

Utskottet finner nuvarande ordning väl avvägd och ser inte skäl till att ändra den gällande ordningen när det gäller tillsynen av vuxenutbildningen och avstyrker därmed motion 2014/15:3051 (FP, M, C, KD) yrkande 3.

Höjd kvalitet i vuxenutbildningen

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om höjd kvalitet i vuxenutbildningen.

Motionerna

I flerpartimotion 2014/15:2574 av Ulf KristerSSon m.fl. (M, C, FP, KD) yrkande 5 anförS att sfi bör göras om till en del av komvux för att undvika överlappningar i studievägar och kursutbud.

I motion 2014/15:2093 av Yilmaz Kerimo (S) understryks behovet av att säkerställa en bättre kvalitet på sfi-undervisningen. En översyn bör enligt motionären göras för att uppnå en bättre kvalitet inom sfi.

I motion 2014/14:583 av Helena Bouveng (M) framhålls vikten av valfrihet inom vuxenutbildningen. Det skulle enligt motionären bl.a. vara önskvärt att ha en bättre samverkan mellan kommuner som ger komvuxanordnarna ett större underlag att bedriva verksamhet.

I kommittémotion 2014/15:79 av Christina Höj Larsen m.fl. (V) yrkande 10 anförS att regeringen bör utreda hur en höjning av kvaliteten på sfi bäst kan åstadkommas, vilket även bör innefatta behovet av kompetensutveckling och examinering av fler sfi-lärare. Motionärerna vill bl.a. se en tydligare individualisering av sfi-undervisningen. Sfi ska kunna läsas i kombination med praktik, arbetslivsorientering, annan utbildning eller förvärvsarbete.

Enligt motion 2014/15:876 av Tuve Skånberg (KD) bör Sverige dra lärdomar från de system som andra länder framgångsrikt har utvecklat för att lära invandrare sitt nya lands språk.

Enligt motion 2014/15:1727 av Désirée Pethrus (KD) yrkande 2 bör alla Sveriges kommuner erbjuda sfi i kombination med yrkespraktik. Vidare anförS i yrkande 3 att det även bör finnas svenska för invandrade företagare som en fortsättningskurs till sfi.

Utskottets ställningstagande

I ett antal motioner från allmänna motionstiden 2014/15 som nu behandlas anförts att vuxenutbildningen och särskilt undervisningen i sfi bör förbättras.

Som framgår av tidigare ställningstaganden anser utskottet att det behövs en höjd kvalitet i vuxenutbildningen. Det krävs enligt utskottet en reformering av vuxenutbildningen och utbildningen i sfi så att den blir effektivare, bl.a. genom en mer individualiserad utbildning som är bättre anpassad efter varje individs behov och förutsättningar. Genom regeringens proposition, som utskottet ställer sig bakom, ges goda förutsättningar för att vuxenutbildningen ska få en högre kvalitet.

Vad särskilt gäller frågan om ett ökat antal sfi-lärare och kompetensutveckling av verksamma sfi-lärare, som tas upp i motion 2014/15:79 (V) yrkande 10, föreslår regeringen i sin vårandringsbudget för 2015 (prop. 2014/15:99 s. 106) att antalet lärare inom sfi ska öka och att utvecklingsinsatser för sfi-lärare ska genomföras. Denna satsning bör enligt regeringen även omfatta lärare i svenska som andraspråk inom komvux. Vidare ska Skolverket få i uppdrag att utforma en kampanj för att locka fler sfi-lärare. För 2015 bör, enligt regeringens förslag, 15 miljoner kronor användas för satsningen. Från och med 2016 avser regeringen att avsätta 100 miljoner kronor per år för kompetensutvecklingsinsatser för sfi-lärare och lärare i svenska som andraspråk inom komvux. Vårändringsbudgeten kommer inom kort att behandlas av riksdagen.

Utskottet kan konstatera att motionsyrkandena i huvudsak får anses vara tillgodosedda.

Mot bakgrund av det anförda avstyrker utskottet motionerna 2014/15:2574 (M, C, FP, KD) yrkande 5, 2014/15:2093 (S), 2014/15:583 (M), 2014/15:79 (V) yrkande 10, 2014/15:876 (KD) och 2014/15:1727 (KD) yrkandena 2 och 3.

En utbyggd kommunal vuxenutbildning

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande om en utbyggd kommunal vuxenutbildning.

Jämför reservation 5 (SD).

Motionen

I kommittémotion 2014/15:2744 av Richard Jomshof m.fl. (SD) yrkande 4 anförts att komvux ska vara väl utbyggd och erbjuda ungdomar en reell möjlighet att vid behov läsa in ämnen för att kunna sadla om och välja en väg inom högre utbildning.

Utskottets ställningstagande

Inledningsvis vill utskottet framhålla att den offentligt finansierade vuxenutbildningen är en av hörnstenarna i det svenska utbildningssystemet. Vuxenutbildningen ska även fortsättningsvis ge den enskilde möjligheten att bl.a. komplettera sin utbildning och bli behörig till högskolan.

Utskottet anser att ambitionerna inom vuxenutbildningen bör öka och att det krävs framtida satsningar inom vuxenutbildningen. Sådana satsningar föreslår regeringen nu i sin vårandringsbudget för 2015 (prop. 2014/15:99 s. 112) genom införandet av ett kunskapslyft, bl.a. i form av ett ökat antal utbildningsplatser inom komvux. Vårandringsbudgeten kommer inom kort att behandlas av riksdagen.

Mot bakgrund av det anförda avstyrker utskottet motion 2014/15:2744 yrkande 4.

Reservationer

1. Rätten att delta i utbildning i svenska för invandrare, punkt 5 (SD)

av Stefan Jakobsson (SD) och Robert Stenkvis (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2014/15:3052 av Robert Stenkvis m.fl. (SD).

Ställningstagande

Förslaget från regeringen om att individanpassa och effektivisera utbildningen i svenska för invandrare är i grunden bra och välkomnas av oss. Att behärska svenska språket är grunden för både arbete och att komma in socialt i det svenska samhället. Däremot anser vi att det finns ett behov av att förtydliga den nya bestämmelsen i 20 kap. 31 § skollagen så att det framgår av ordalydelsen i första stycket 1 att rätten till svenskundervisning gäller dem som är bosatta i landet i enlighet med myndighetsbeslut, utlänningslagen och gällande författning. Regeringen bör återkomma till riksdagen med ett förslag som tillgodoser detta.

2. Nationella prov för bedömning och betygsättning inom kommunal vuxenutbildning på grundläggande nivå, punkt 6 (M, C, FP, KD)

av Christer Nylander (FP), Camilla Waltersson Grönvall (M), Betty Malmberg (M), Michael Svensson (M), Ulrika Carlsson i Skövde (C), Annika Eclund (KD) och Maria Stockhaus (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2014/15:3051 av Christer Nylander m.fl. (FP, M, C, KD) yrkande 1.

Ställningstagande

Kommunal vuxenutbildning (komvux) på grundläggande nivå är den enda delen av skolväsendet där betygsättning sker utan stöd av nationella prov. Vi anser att det bör införas nationella prov inom komvux på grundläggande nivå. Avsaknaden av nationella prov eller något nationellt test för vuxna på grundläggande nivå kan göra att det inte går att uppnå likvärdighet mellan kommuner och skolor eller anordnare. Remissinstansen Nationellt centrum för svenska som andraspråk förordar nationella prov framför stödmaterial och pekar även de på att avsaknaden av nationella prov sannolikt bidrar till bristen på likvärdighet mellan kommuner och skolor eller anordnare.

Vi anser att nationella prov skulle innebära en mer likvärdig och rättvis bedömning och betygsättning och ge underlag för att analysera i vilken utsträckning kunskapskraven uppfylls på skolnivå, huvudmannanivå och nationell nivå. Det finns en risk att lärare gör olika tolkningar av de kunskapskrav som finns för olika betygsnivåer. Nationella prov kan även bidra till att konkretisera kursplanerna och innebära en ökad måluppfyllelse för eleverna.

Eftersom nationella prov medför en större administrativ börda både för Skolverket, som ska utveckla proven, och för lärare, som bl.a. ska rätta dem, än vad ett stödmaterial gör finns det enligt vår mening skäl att låta de nationella proven omfatta endast de kurser och ämnen där det finns obligatoriska nationella prov inom komvux på gymnasial nivå. Nationella prov bör därför endast införas inom komvux på grundläggande nivå i kurserna svenska, svenska som andraspråk, matematik och engelska. Detta bör regleras i förordning, och regeringen bör ge Skolverket i uppdrag att ta fram nationella prov i de nämnda kurserna.

3. Uppföljning av reformen, punkt 7 (M, C, FP, KD)

av Christer Nylander (FP), Camilla Waltersson Grönvall (M), Betty Malmberg (M), Michael Svensson (M), Ulrika Carlsson i Skövde (C), Annika Eclund (KD) och Maria Stockhaus (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2014/15:3051 av Christer Nylander m.fl. (FP, M, C, KD) yrkande 2.

Ställningstagande

De ändringar i sfi som regeringen föreslår är viktiga att följa upp. I propositionen nämns bl.a. förekomsten av ogiltigt uppställda förkunskapskrav, vilket i praktiken hindrar många elever att studera på komvux och sfi samtidigt. Kursutbudet och antalet timmar som en elev erbjuds undervisning kan också skilja sig åt från kommun till kommun. Därför anser vi att regeringen bör ge Skolverket i uppdrag att följa upp hur reformen genomförs och vad den får för resultat.

4. Tillsyn av den kommunala vuxenutbildningen, punkt 8 (M, C, FP, KD)

av Christer Nylander (FP), Camilla Waltersson Grönvall (M), Betty Malmberg (M), Michael Svensson (M), Ulrika Carlsson i Skövde (C), Annika Eclund (KD) och Maria Stockhaus (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 8 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2014/15:3051 av Christer Nylander m.fl. (FP, M, C, KD) yrkande 3.

Ställningstagande

I betänkandet Kommunal vuxenutbildning på grundläggande nivå – en översyn för ökad individanpassning och effektivitet (SOU 2013:20) föreslås att Skolinspektionen ges i uppdrag att genomföra systematisk tillsyn av vuxenutbildningen på både huvudmannanivå och enhetsnivå. I dagsläget är det inte systematiserat när tillsyn utövas på enhetsnivå och när den enbart utövas på huvudmannanivå. En sådan systematisering av tillsynen som utredningen föreslår skulle ytterligare stärka säkerställandet av utbildningens kvalitet och likvärdighet. Därför anser vi att regeringen bör ge Skolinspektionen ett sådant uppdrag.

5. En utbyggd kommunal vuxenutbildning, punkt 10 (SD)

av Stefan Jakobsson (SD) och Robert Stenkvist (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 10 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2014/15:2744 av Richard Jomshof m.fl. (SD) yrkande 4.

Ställningstagande

Vi anser att komvux ska vara väl utbyggd och erbjuda våra ungdomar en reell möjlighet att vid behov läsa in ämnen för att kunna sadla om och välja en väg inom den högre utbildningen. Regeringen bör vidta de åtgärder som behövs med anledning av vad vi nu anfört.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2014/15:85 Ökad individanpassning – en effektivare sfi och vuxenutbildning:

1. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i skollagen (2010:800).
2. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1986:163) om rätt till ledighet för utbildning i svenska för invandrare.
3. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2010:197) om etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare.

Följdmotionerna

2014/15:3051 av Christer Nylander m.fl. (FP, M, C, KD):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att nationella prov bör införas inom kommunal vuxenutbildning på grundläggande nivå i kurserna svenska, svenska som andraspråk, matematik och engelska och att Statens skolverk bör få i uppdrag att ta fram de nationella proven.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att ge Statens skolverk i uppdrag att följa upp hur reformen genomförs.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att ge Statens skolinspektion i uppdrag att genomföra en systematisk tillsyn av vuxenutbildningen på både huvudmanna- och enhetsnivå.

2014/15:3052 av Robert Stenkvist m.fl. (SD):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av att förtydliga den nya bestämmelsen i 20 kap. 31 § första stycket 1 skollagen (2010:800).

Motioner från allmänna motionstiden 2014/15

2014/15:79 av Christina Höj Larsen m.fl. (V):

10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör utreda hur en höjning av kvaliteten

på Sfi bäst kan åstadkommas, vilket även bör innefatta behovet av kompetensutveckling och examinering av fler Sfi-lärare.

2014/15:583 av Helena Bouveng (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att skapa valfrihet inom vuxenutbildningen.

2014/15:876 av Tuve Skånberg (KD):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att utveckla svenska för invandrare utifrån internationellt framgångsrika metoder.

2014/15:1727 av Désirée Pethrus (KD):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att sfi i kombination med yrkespraktik bör erbjudas i alla Sveriges kommuner.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att erbjuda svenska för invandrade företagare som en fortsättningskurs till svenska för invandrare.

2014/15:2093 av Yilmaz Kerimo (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av att säkerställa en bättre kvalitet på sfi-undervisningen.

2014/15:2574 av Ulf KristerSSon m.fl. (M, C, FP, KD):

5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att sfi ska göras till en del av komvux för att undvika överlappningar i studievägar och kursutbud.

2014/15:2744 av Richard Jomshof m.fl. (SD):

4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att komvux ska vara väl utbyggt och erbjuda våra ungdomar en reell möjlighet att vid behov läsa in ämnen för att kunna sadla om och välja en väg inom högre utbildning.

BILAGA 2

Regeringens lagförslag

1 Förslag till lag om ändring i skollagen
(2010:800)

Härigenom föreskrivs i fråga om skollagen (2010:800)¹

dels att 22 kap. ska upphöra att gälla,

dels att nuvarande 20 kap. 24–35 §§ ska betecknas 20 kap. 34–45 §§,

dels att 1 kap. 1 och 12 §§, 2 kap. 2 och 26 §§, 3 kap. 5, 6 och 13 §§, 4 kap. 16 §, 5 kap. 5, 17, 19 och 22 §§, 20 kap. 1–4 och 7–9 §§, 21 kap. 8 §, 23 kap. 2, 6 och 8 §§, 24 kap. 1 och 10–14 §§, 28 kap. 12 § och rubrikerna närmast före 20 kap. 3 § och 24 kap. 11 § ska ha följande lydelse,

dels att rubriken närmast efter 20 kap. 23 § ska sättas närmast efter nya 20 kap. 33 §,

dels att rubrikerna närmast före nuvarande 20 kap. 24, 25, 30, 32 och 34 §§ ska sättas närmast före nya 20 kap. 34, 35, 40, 42 respektive 44 §,

dels att det i lagen ska införas tolv nya paragrafer, 20 kap. 10 a och 24–33 §§ och 21 kap. 10 a §, och närmast före 20 kap. 10 a, 24, 25, 28, 30, 31 och 33 §§ och 21 kap. 10 a § nya rubriker av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

1 §

Denna lag innehåller bestämmelser om skolväsendet. Utbildning inom skolväsendet anordnas av det allmänna och av enskilda enligt 2 kap. 2–6 §§.

Skolväsendet omfattar skolformerna

- förskola,
- förskoleklass,
- grundskola,
- grundsärskola,
- specialskola,
- sameskola,
- gymnasieskola,
- gymnasiesärskola,
- kommunal vuxenutbildning,
- kommunal vuxenutbildning,

¹ Senaste lydelse av

22 kap. 7 § 2010:1311

22 kap. 11 § 2010:877

22 kap. 21 § 2012:109

22 kap. 22 § 2012:109

22 kap. 24 § 2012:109

20 kap. 27 § 2012:109

20 kap. 28 § 2012:109

20 kap. 30 § 2012:109.

och

- särskild utbildning för vuxna,
- särskild utbildning för vuxna.

och

- utbildning i svenska för invandrare.

I skolväsendet ingår också fritidshem som kompletterar utbildningen i förskoleklassen, grundskolan, grundsärskolan, specialskolan, sameskolan och vissa särskilda utbildningsformer.

12 §²

Lagen är uppdelad i 30 kapitel. Lagen är uppdelad i 29 kapitel.

Dessa är

- inledande bestämmelser (1 kap.),
- huvudmän och ansvarsfördelning (2 kap.),
- barns och elevers utveckling mot målen (3 kap.),
- kvalitet och inflytande (4 kap.),
- trygghet och studiero (5 kap.),
- åtgärder mot kränkande behandling (6 kap.),
- skolplikt och rätt till utbildning (7 kap.),
- förskolan (8 kap.),
- förskoleklassen (9 kap.),
- grundskolan (10 kap.),
- grundsärskolan (11 kap.),
- specialskolan (12 kap.),
- sameskolan (13 kap.),
- fritidshemmet (14 kap.),
- gymnasieskolan (15–17 a kap.),
- gymnasiesärskolan (18 och 19 kap.),
- kommunal vuxenutbildning (20 kap.),
- särskild utbildning för vuxna (21 kap.),
- utbildning i svenska för invandrare (22 kap.),
- entreprenad och samverkan (23 kap.),
- särskilda utbildningsformer (24 kap.),
- annan pedagogisk verksamhet (25 kap.),
- tillsyn, statlig kvalitetsgranskning och nationell uppföljning och utvärdering (26 kap.),
- Skolväsendets överklagandenämnd och Lärarnas ansvarsnämnd (27 kap.),
- överklagande (28 kap.), och
- övriga bestämmelser (29 kap.).

2 kap.

2 §

Kommuner är huvudmän för förskola, förskoleklass, grundskola, grundsärskola, gymnasieskola, gymnasiesärskola, kom-

Kommuner är huvudmän för förskola, förskoleklass, grundskola, grundsärskola, gymnasieskola, gymnasiesärskola, kom-

² Senaste lydelse 2014:530.

munal vuxenutbildning, särskild utbildning för vuxna, *utbildning i svenska för invandrare* och fritidshem, om inte annat följer av 4 §.

munal vuxenutbildning, särskild utbildning för vuxna och fritidshem, om inte annat följer av 4 §.

I varje kommun ska det finnas en eller flera nämnder som ska fullgöra kommunens uppgifter enligt denna lag. Om kommunens uppgifter fullgörs av flera nämnder ska varje sådan nämnd, i den utsträckning det begärs, lämna de uppgifter som behövs för att administrera fördelningen av platser i förskola och i sådan verksamhet som avses i 25 kap. till de övriga nämnderna.

För en sådan nämnd som avses i andra stycket gäller det som är föreskrivet om nämnder i kommunallagen (1991:900).

26 §

En huvudman för kommunal vuxenutbildning, särskild utbildning för vuxna *och utbildning i svenska för invandrare* får för sina elever anordna sådan elevhälsa som avses i 25 §.

En huvudman för kommunal vuxenutbildning *eller* särskild utbildning för vuxna får för sina elever anordna sådan elevhälsa som avses i 25 §.

3 kap.

5 §

Bestämmelsen i 4 § om information gäller inte i kommunal vuxenutbildning, särskild utbildning för vuxna *och utbildning i svenska för invandrare*.

Bestämmelsen i 4 § om information gäller inte i kommunal vuxenutbildning *och* särskild utbildning för vuxna.

6 §

Bestämmelserna om särskilt stöd i 7–12 §§ gäller inte i förskolan, kommunal vuxenutbildning, särskild utbildning för vuxna *och utbildning i svenska för invandrare*.

Bestämmelserna om särskilt stöd i 7–12 §§ gäller inte i förskolan, kommunal vuxenutbildning *eller* särskild utbildning för vuxna.

13 §³

I grundskolan, grundsärskolan, specialskolan, sameskolan, gymnasieskolan, gymnasiesärskolan, kommunal vuxenutbildning, särskild utbildning för vuxna *och utbildning i svenska för invandrare* ska betyg sättas i den utsträckning och form som följer av denna lag eller annan författning.

I grundskolan, grundsärskolan, specialskolan, sameskolan, gymnasieskolan, gymnasiesärskolan, kommunal vuxenutbildning *och* särskild utbildning för vuxna ska betyg sättas i den utsträckning och form som följer av denna lag eller annan författning.

³ Senaste lydelse 2010:2022.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om undantag från första stycket för fristående skolor med särskild pedagogisk inriktning.

4 kap.

16 §

I en lokal styrelse för en förskoleenhet eller en skolenhet med grundskola eller grundskola ska företrädare för barnens eller elevernas vårdnadshavare och företrädare för de anställda ingå som ledamöter. I en lokal styrelse för en skolenhet med gymnasieskola, gymnasiesärskola, kommunal vuxenutbildning, särskild utbildning för vuxna *eller utbildning i svenska för invandrare* ska företrädare för eleverna och företrädare för de anställda ingå som ledamöter. Företrädarna för eleverna eller vårdnadshavarna får inte vara fler än övriga ledamöter.

I en lokal styrelse för en förskoleenhet eller en skolenhet med grundskola eller grundskola ska företrädare för barnens eller elevernas vårdnadshavare och företrädare för de anställda ingå som ledamöter. I en lokal styrelse för en skolenhet med gymnasieskola, gymnasiesärskola, kommunal vuxenutbildning *eller* särskild utbildning för vuxna ska företrädare för eleverna och företrädare för de anställda ingå som ledamöter. Företrädarna för eleverna eller vårdnadshavarna får inte vara fler än övriga ledamöter.

5 kap.

5 §

Ordningsregler ska finnas för varje skolenhet. De ska utarbetas under medverkan av eleverna och följas upp på varje skolenhet.

Rektorn beslutar om ordningsregler.

Denna paragraf gäller inte för kommunal vuxenutbildning, särskild utbildning för vuxna *och utbildning i svenska för invandrare*.

Denna paragraf gäller inte för kommunal vuxenutbildning *eller* särskild utbildning för vuxna.

17 §

I gymnasieskolan, gymnasiesärskolan, kommunal vuxenutbildning, särskild utbildning för vuxna *och utbildning i svenska för invandrare* får huvudmannen besluta att helt eller delvis stänga av en elev om

I gymnasieskolan, gymnasiesärskolan, kommunal vuxenutbildning *och* särskild utbildning för vuxna får huvudmannen besluta att helt eller delvis stänga av en elev om

1. eleven med otillåtna hjälpmedel eller på annat sätt försöker vilseleda vid bedömningen av elevens måluppfyllelse och kunskaper,
2. eleven stör eller hindrar utbildningens bedrivande,
3. eleven utsätter någon annan elev eller av utbildningen berörd person för kränkande behandling, eller
4. elevens uppförande på annat sätt inverkar negativt på övriga elevers trygghet och studiero.

Huvudmannen får besluta att ett beslut om avstängning ska gälla omedelbart.

Om det kan antas att någon av förutsättningarna för avstängning enligt första stycket 2–4 är uppfyllda och beslutet är nödvändigt med hänsyn till elevernas trygghet och studiero, får rektorn besluta om omedelbar avstängning.

Rektorn får inte uppdra åt någon annan att fatta beslut enligt tredje stycket.

19 §

Huvudmannen får besluta att helt eller delvis stänga av en elev från en viss utbildning i gymnasieskolan, gymnasiesärskolan, kommunal vuxenutbildning, särskild utbildning för vuxna *och utbildning i svenska för invandrare*, om

1. det i utbildningen ingår praktik eller delar av utbildningen är arbetsplatsförlagd, och

2. det är uppenbart olämpligt att eleven deltar i den praktiska tjänstgöringen.

Huvudmannen får besluta att ett beslut om avstängning ska gälla omedelbart.

Om det kan antas att förutsättningarna för avstängning enligt första stycket är uppfyllda och det är nödvändigt på grund av brådskande omständigheter, får rektorn besluta om omedelbar avstängning.

Rektorn får inte uppdra åt någon annan att fatta beslut enligt tredje stycket.

22 §

Rektorn eller en lärare får från en elev omhändertaga föremål som används på ett sätt som är störande för utbildningen eller som kan utgöra en fara för säkerheten i denna.

Rektorn får inte uppdra åt någon annan att fatta beslut enligt första stycket.

Denna paragraf gäller inte för kommunal vuxenutbildning, särskild utbildning för vuxna *och utbildning i svenska för invandrare*.

Denna paragraf gäller inte för kommunal vuxenutbildning *eller* särskild utbildning för vuxna.

20 kap.

1 §

I detta kapitel finns

- allmänna bestämmelser (2–9 §§),
- bestämmelser om kommunal vuxenutbildning på grundläggande nivå (10–15 §§),
- bestämmelser om kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå (16–23 §§),

– bestämmelser om kommunal

	<i>vuxenutbildning i svenska för invandrare (24–33 §§),</i>
– bestämmelser om betyg (24–31 §§),	– bestämmelser om betyg (34–41 §§),
– bestämmelser om validering (32 och 33 §§), och	– bestämmelser om validering (42 och 43 §§), och
– bestämmelser om intyg (34 och 35 §§).	– bestämmelser om intyg (44 och 45 §§).

2 §

Målet för den kommunala vuxenutbildningen är att vuxna ska stödjas och stimuleras i sitt lärande. De ska ges möjlighet att utveckla sina kunskaper och sin kompetens i syfte att stärka sin ställning i arbets- och samhällslivet samt att främja sin personliga utveckling.

Utgångspunkten för utbildningen ska vara den enskildes behov och förutsättningar.

<i>De som fått minst utbildning ska prioriteras.</i>	<i>När det gäller kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå ska de som fått minst utbildning prioriteras.</i>
--	--

Utbildningens nivåer

Utbildningens innehåll

3 §

Kommunerna ska tillhandahålla kommunal vuxenutbildning.

Utbildningen ska tillhandahållas på grundläggande nivå och gymnasial nivå.	Utbildningen ska tillhandahållas på grundläggande nivå, gymnasial nivå och som svenska för invandrare.
--	--

4 §

Utbildning på grundläggande nivå syftar till att ge vuxna sådana kunskaper som de behöver för att delta i samhälls- och arbetslivet. Den syftar också till att möjliggöra fortsatta studier.

Utbildning på gymnasial nivå syftar till att ge vuxna kunskaper på en nivå som motsvarar den som utbildningen i gymnasieskolan ska ge.

Utbildning i svenska för invandrare syftar till att ge vuxna invandrare grundläggande kunskaper i svenska språket. Utbildningen syftar också till att ge vuxna invandrare som saknar grundläggande läs- och skrivfärdigheter möjlighet att förvärva sådana färdigheter. Utbildningen får ske på elevens modersmål eller något annat språk som eleven behärskar.

7 §

Utbildningen ska vara avgiftsfri, om inte något annat följer av denna lag eller av föreskrifter som har meddelats med stöd av 3 kap. 21 §. Det

får dock förekomma enstaka inslag som kan medföra en obetydlig kostnad för eleverna.

Huvudmannen får bestämma att böcker och andra lärverktyg, som varje elev har för eget bruk och får behålla som sin egendom, ska anskaffas av eleverna själva eller erbjudas mot avgifter som högst motsvarar huvudmannens anskaffningskostnader. Lärverktyg som används i utbildningen ska i övrigt tillhandahållas utan kostnad för eleverna.

Huvudmannen får bestämma att böcker och andra lärverktyg, som varje elev inom utbildning på grundläggande eller gymnasial nivå har för eget bruk och får behålla som sin egendom, ska anskaffas av eleverna själva eller erbjudas mot avgifter som högst motsvarar huvudmannens anskaffningskostnader. Lärverktyg som används i utbildningen ska i övrigt tillhandahållas utan kostnad för eleverna.

Elever inom utbildning i svenska för invandrare ska utan kostnad ha tillgång till böcker och andra lärverktyg som behövs för en tidsenlig utbildning. Huvudmannen får dock besluta att elever ska hålla sig med enstaka egna lärverktyg.

Avgifter får inte tas ut i samband med ansökan om plats.

8 §

För varje elev ska det finnas en individuell studieplan. Planen ska innehålla uppgifter om den enskildes utbildningsmål och planerad omfattning av studierna.

Hemkommunen ansvarar för att det upprättas en individuell studieplan för varje elev. Planen ska innehålla uppgifter om den enskildes utbildningsmål och planerad omfattning av studierna.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar föreskrifter om den individuella studieplanen.

9 §

Den som har antagits till en kurs har rätt att fullfölja kursen.

Huvudmannen får dock besluta att utbildningen på kursen ska upphöra, om eleven saknar förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen eller annars inte gör tillfredsställande framsteg.

Den vars utbildning på grundläggande nivå har upphört enligt andra stycket ska på nytt beredas sådan utbildning, om det finns särskilda skäl för det. Den vars utbildning på gymnasial nivå har upphört enligt andra stycket får på nytt beredas sådan utbildning, om det finns särskilda skäl för det.

Den vars utbildning i svenska för invandrare har upphört enligt andra stycket eller som frivilligt avbrutit sådan utbildning ska på nytt beredas sådan utbildning, om det finns särskilda skäl för det.

Utbildningen får avbrytas även enligt bestämmelserna i 5 kap. 17–20 §§.

Studie- och yrkesvägledning

10 a §

Hemkommunen är skyldig att se till att den som avser att påbörja utbildning på grundläggande nivå erbjuds studie- och yrkesvägledning.

Kommunal vuxenutbildning i svenska för invandrare

Utbildningens omfattning

24 §

Utbildning i svenska för invandrare ska i genomsnitt under en fyraveckorsperiod omfatta minst 15 timmars undervisning i veckan. Undervisningens omfattning får dock minskas om eleven begär det och huvudmannen finner att det är förenligt med utbildningens syfte.

Huvudmannen ska verka för att undervisningen erbjuds på tider som är anpassade efter elevens behov.

Samverkan med arbetslivet

25 §

Huvudmannen ska i samarbete med Arbetsförmedlingen verka för att eleven ges möjligheter att öva det svenska språket i arbetslivet och att utbildning i svenska för invandrare kan kombineras med andra aktiviteter som

- arbetslivsorientering,*
- validering,*
- praktik, eller*
- annan utbildning.*

Huvudmannen ska också verka för att utbildning i svenska för invandrare kan bedrivas under tid då eleven får ersättning enligt socialförsäkringsbalken på grund

av sjukdom, skada eller föräldraledighet och för att utbildningen kan kombineras med aktiviteter som erbjuds inom hälso- och sjukvården.

26 §

Utbildningen ska kunna kombineras med förvärvsarbete.

27 §

Huvudmannen ska samråda med en berörd arbetsgivare och den lokala arbetstagarorganisationen som arbetsgivaren är bunden till genom kollektivavtal om en arbetstages deltagande i utbildningen och utbildningens förläggning.

Kommunens ansvar

28 §

Hemkommunen är skyldig att se till att utbildning i svenska för invandrare erbjuds dem som enligt 31 § första stycket har rätt att delta i utbildningen.

När det gäller den som enligt 31 § andra stycket har rätt att delta i utbildning i svenska för invandrare är det den kommun där han eller hon stadigvarande arbetar som är skyldig att se till att utbildningen erbjuds honom eller henne.

29 §

Varje kommun ska aktivt verka för att nå dem i kommunen som har rätt till utbildningen och för att motivera dem att delta i utbildningen.

Utbildningen ska finnas tillgänglig så snart som möjligt efter det att en rätt till utbildning i svenska för invandrare inträtt. Om det inte finns särskilda skäl ska utbildningen kunna påbörjas inom tre månader.

Varje kommun ska aktivt verka för att en nyanländ som omfattas

av lagen (2010:197) om etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare kan påbörja utbildningen inom en månad från det att den nyanlände anmält sig till utbildning i svenska för invandrare hos kommunen.

Studie- och yrkesvägledning

30 §

Hemkommunen är skyldig att se till att den som avser att påbörja utbildning i svenska för invandrare erbjuds studie- och yrkesvägledning.

Rätt att delta

31 §

En person har rätt att delta i utbildning i svenska för invandrare från och med andra kalenderhalvåret det år han eller hon fyller 16 år, om han eller hon

1. är bosatt i landet, och
2. saknar sådana grundläggande kunskaper i svenska språket som utbildningen syftar till att ge.

En finländsk medborgare som stadigvarande arbetar i en svensk kommun, men är bosatt i Finland nära gränsen till Sverige och saknar sådana grundläggande kunskaper i svenska språket som utbildningen syftar till att ge, har från och med andra kalenderhalvåret det år han eller hon fyller 16 år också rätt att delta i utbildning i svenska för invandrare.

32 §

Den som har sådana kunskaper i det danska eller norska språket att utbildning i svenska för invandrare inte kan anses nödvändig har inte rätt att delta i utbildningen.

Mottagande

33 §

Huvudmannen beslutar om en person ska tas emot till utbildning i svenska för invandrare.

21 kap.

8 §

För varje elev ska det finnas en individuell studieplan. Planen ska innehålla uppgifter om den enskildes utbildningsmål och planerad omfattning av studierna.

Hemkommunen ansvarar för att det upprättas en individuell studieplan för varje elev. Planen ska innehålla uppgifter om den enskildes utbildningsmål och planerad omfattning av studierna.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar föreskrifter om den individuella studieplanen.

Studie- och yrkesvägledning

10 a §

Hemkommunen är skyldig att se till att den som avser att påbörja utbildning på grundläggande nivå erbjuds studie- och yrkesvägledning.

23 kap.

2 §

Inom förskolan, förskoleklassen, fritidshemmet, kommunal vuxenutbildning, särskild utbildning för vuxna, utbildning i svenska för invandrare eller sådan pedagogisk verksamhet som avses i 25 kap. får uppgifter överlämnas på entreprenad.

Inom förskolan, förskoleklassen, fritidshemmet, kommunal vuxenutbildning, särskild utbildning för vuxna och sådan pedagogisk verksamhet som avses i 25 kap. får uppgifter överlämnas på entreprenad.

6 §

Om en kommun, ett landsting eller en enskild huvudman överlämnar uppgiften att bedriva undervisning på entreprenad, får kommunen, landstinget eller den enskilde huvudmannen överlämna den myndighetsutövning som hör till en lärares undervisningsuppgift.

Kommunen eller landstinget får när det gäller kommunal vuxenutbildning och särskild utbildning för vuxna överlämna även den myndighetsutövning som hör till rektorns uppgifter. Kommunen får också överlämna sådan myndighetsutövning när det gäller

Kommunen eller landstinget får när det gäller kommunal vuxenutbildning och särskild utbildning för vuxna överlämna även den myndighetsutövning som hör till rektorns uppgifter.

utbildning i svenska för invandrare.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om begränsningar när det gäller överlämnande av rektorsuppgifter som innefattar myndighetsutövning.

8 §

En kommun får sluta avtal med en annan kommun om att denna ska ta över ansvaret för kommunens uppgifter inom förskolan, fritidshemmet, kommunal vuxenutbildning, särskild utbildning för vuxna, *utbildning i svenska för invandrare* eller sådan pedagogisk verksamhet som avses i 25 kap.

En kommun får också sluta avtal med ett landsting om att detta ska ta över ansvaret för kommunens uppgifter inom kommunal vuxenutbildning *och* särskild utbildning för vuxna.

En kommun får sluta avtal med en annan kommun om att denna ska ta över ansvaret för kommunens uppgifter inom förskolan, fritidshemmet, kommunal vuxenutbildning, särskild utbildning för vuxna eller sådan pedagogisk verksamhet som avses i 25 kap.

En kommun får också sluta avtal med ett landsting om att detta ska ta över ansvaret för kommunens uppgifter inom kommunal vuxenutbildning *på grundläggande eller gymnasial nivå eller inom* särskild utbildning för vuxna.

24 kap.

Lydelse enligt prop. 2014/15:43

1 §

I detta kapitel finns bestämmelser om

- internationella skolor (2–7 §§),
- utbildning vid särskilda ungdomshem (8 och 9 §§),
- utbildning för intagna i kriminalvårdsanstalt (10 §),
- utbildning vid folkhögskola – utbildning vid folkhögskola som motsvarar *utbildning i svenska för invandrare* (11–15 §§), som motsvarar *kommunal vuxenutbildning i svenska för invandrare* (11–15 §§),
- utbildning för barn och elever som vårdas på sjukhus eller en institution som är knuten till ett sjukhus (16–19 §§),
- utbildning i hemmet eller på annan lämplig plats (20–22 §§),
- annat sätt att fullgöra skolplikten (23–25 §§), och
- bemyndiganden (26 §).

10 §

För intagna i kriminalvårdsanstalt får det anordnas utbildning som motsvarar kommunal vuxenutbildning, särskild utbildning för vuxna *samt utbildning i svenska för invandrare*. För sådan utbildning ansvarar Kriminalvården.

För intagna i kriminalvårdsanstalt får det anordnas utbildning som motsvarar kommunal vuxenutbildning *och* särskild utbildning för vuxna. För sådan utbildning ansvarar Kriminalvården.

Utbildning vid folkhögskola som motsvarar *utbildning* i svenska för invandrare

Utbildning vid folkhögskola som motsvarar *kommunal vuxenutbildning* i svenska för invandrare

11 §

Den som enligt 22 kap. 13 § har rätt att delta i *utbildning* i svenska för invandrare har rätt att i stället delta i en folkhögskolas utbildning som motsvarar *utbildning i svenska för invandrare*, om

1. folkhögskolan enligt sådana föreskrifter som har meddelats med stöd av 29 kap. 24 § har getts rätt att sätta betyg, anordna provning samt utfärda betyg och intyg, och

2. folkhögskolan har förklarat sig ha för avsikt att ta emot den sökande till utbildningen.

Den som har rätt att delta i *kommunal vuxenutbildning* i svenska för invandrare har rätt att i stället delta i en folkhögskolas motsvarande utbildning, om

12 §

Vad som sägs i 22 kap. 2–10, 13, 14, 16 och 17 §§ om *utbildning* i svenska för invandrare gäller också en folkhögskolas motsvarande utbildning som en person är behörig att delta i enligt 14 §.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om att även andra bestämmelser i lagen ska gälla för sådan utbildning.

Vad som sägs i 20 kap. 2, 4–9, 24–27 och 32 §§ om *kommunal vuxenutbildning* i svenska för invandrare gäller också en folkhögskolas motsvarande utbildning som en person är behörig att delta i enligt 14 §.

13 §

Den som vill delta i en folkhögskolas utbildning som motsvarar *utbildning* i svenska för invandrare enligt bestämmelserna i detta kapitel ska anmäla detta till sin hemkommun.

Den som vill delta i en folkhögskolas utbildning som motsvarar *kommunal vuxenutbildning* i svenska för invandrare enligt bestämmelserna i detta kapitel ska anmäla detta till sin hemkommun.

14 §

Kommunen ska i samband med ett beslut om mottagande enligt 22 kap. 15 § förklara eleven behörig att delta i utbildning i folkhögskola som motsvarar *utbildning* i svenska för invandrare om

1. de villkor som anges i 11 § är uppfyllda, och
2. anmälan har lämnats enligt 13 §.

Hemkommunen ska i samband med att den fattar ett beslut om mottagande enligt 20 kap. 33 § förklara eleven behörig att delta i utbildning i folkhögskola som motsvarar *kommunal vuxenutbildning* i svenska för invandrare om

28 kap.**12 §⁷**

Beslut av en kommun eller ett landsting får överklagas hos Skolväsendets överklagandenämnd i fråga om

1. barns mottagande i grundsärskolan enligt 7 kap. 5 § eller tillhörighet till grundsärskolans målgrupp enligt 7 kap. 5 b §,

2. uppskjuten skolplikt enligt 7 kap. 10 § andra stycket,

3. skolpliktens förlängning enligt 7 kap. 13 § eller skolpliktens upphörande enligt 7 kap. 14 §,

4. mottagande av en elev från en annan kommun enligt 9 kap. 13 §, 10 kap. 25 § eller 11 kap. 25 §,

5. åtgärder enligt 10 kap. 29 § tredje stycket för en elev som inte bor hemma,

6. placering vid en annan skolenhet än den vårdnadshavare önskar enligt 9 kap. 15 § andra stycket, 10 kap. 30 § andra stycket eller 11 kap. 29 § andra stycket,

7. mottagande i första hand enligt 16 kap. 36 §, mottagande enligt 17 kap. 14 § när det gäller en utbildning i gymnasieskolan som utformats för en grupp elever, mottagande enligt 17 a kap. 18 § eller mottagande i första hand enligt 19 kap. 29 § första stycket,

8. tillhörighet till målgruppen för gymnasiesärskolan enligt 18 kap. 5 eller 7 §,

9. mottagande till kommunal vuxenutbildning enligt 20 kap. 13 §, 14 § andra stycket *eller* 22 §, till särskild utbildning för vuxna enligt 21 kap. 7 § tredje stycket *eller till utbildning i svenska för invandrare enligt 22 kap. 15 §,*

9. mottagande till kommunal vuxenutbildning enligt 20 kap. 13 §, 14 § andra stycket, 22 § *eller* 33 § *eller* till särskild utbildning för vuxna enligt 21 kap. 7 § tredje stycket,

10. upphörande av utbildningen för en elev i kommunal vuxenutbildning enligt 20 kap. 9 § andra stycket, i särskild utbildning för vuxna enligt 21 kap. 9 § andra stycket *eller i utbildning i svenska för invandrare enligt 22 kap. 16 § andra stycket,*

10. upphörande av utbildningen för en elev i kommunal vuxenutbildning enligt 20 kap. 9 § andra stycket *eller* i särskild utbildning för vuxna enligt 21 kap. 9 § andra stycket,

11. att på nytt bereda kommunal vuxenutbildning enligt 20 kap. 9 § tredje stycket, särskild utbildning för vuxna enligt 21 kap. 9 § tredje stycket *eller utbildning i svenska för invandrare enligt 22 kap. 17 §,*

11. att på nytt bereda kommunal vuxenutbildning enligt 20 kap. 9 § tredje *eller fjärde* stycket *eller* särskild utbildning för vuxna enligt 21 kap. 9 § tredje stycket,

12. åtagande om interkommunal ersättning enligt 20 kap. 21 § tredje stycket, *eller*

13. rätt till utbildning eller annan verksamhet för någon som avses i 29 kap. 2 § andra stycket 3.

⁷ Senaste lydelse 2014:530.

Beslut som avses i första stycket 1, 4 och 7–12 får överklagas endast av barnet, eleven eller den sökande.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2016.
 2. Lagen tillämpas från och med den 1 juli 2016.
 3. Äldre bestämmelser ska fortsätta att gälla till utgången av juni 2016.
 4. Den som mottagits till utbildning i svenska för invandrare enligt äldre bestämmelser ska anses mottagen till kommunal vuxenutbildning i svenska för invandrare enligt de nya bestämmelserna.

2 Förslag till lag om ändring i lagen (1986:163) om rätt till ledighet för utbildning i svenska för invandrare

Härigenom föreskrivs att 1 och 3 §§ lagen (1986:163) om rätt till ledighet för utbildning i svenska för invandrare¹ ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

En arbetstagare som har antagits till *utbildning* i svenska för invandrare eller motsvarande utbildning vid folkhögskola enligt 22 eller 24 kap. skollagen (2010:800) har rätt att vara ledig från sin anställning för att delta i undervisningen enligt bestämmelserna i denna lag.

Tid under vilken en arbetstagare är ledig enligt denna lag räknas som arbetad tid vid tillämpning av andra författningar.

Föreslagen lydelse

1 §¹

En arbetstagare som har antagits till *kommunal vuxenutbildning* i svenska för invandrare eller motsvarande utbildning vid folkhögskola enligt 20 eller 24 kap. skollagen (2010:800) har rätt att vara ledig från sin anställning för att delta i undervisningen enligt bestämmelserna i denna lag.

3 §²

Om en överenskommelse har träffats om *utbildning* i svenska för invandrare eller motsvarande utbildning vid folkhögskola enligt 22 eller 24 kap. skollagen (2010:800) på arbetstid vid ett samråd som avses i 22 kap. 9 § skollagen, har en arbetstagare som vill delta i utbildningen rätt till den ledighet som behövs för att göra detta.

Om det inte träffas en överenskommelse enligt första stycket, har en arbetstagare rätt till ledighet för att delta i *utbildning* i svenska för invandrare eller motsvarande utbildning vid folkhögskola enligt 22 eller 24 kap. skollagen dels i form av hel ledighet i samband med heltidsstudier, dels i form av förkortning av arbetstiden till hälften av den för arbetsplatsen normala arbetstiden i samband

Om en överenskommelse har träffats om *kommunal vuxenutbildning* i svenska för invandrare eller motsvarande utbildning vid folkhögskola enligt 20 eller 24 kap. skollagen (2010:800) på arbetstid vid ett samråd som avses i 20 kap. 27 § skollagen, har en arbetstagare som vill delta i utbildningen rätt till den ledighet som behövs för att göra detta.

Om det inte träffas en överenskommelse enligt första stycket, har en arbetstagare rätt till ledighet för att delta i *kommunal vuxenutbildning* i svenska för invandrare eller motsvarande utbildning vid folkhögskola enligt 20 eller 24 kap. skollagen dels i form av hel ledighet i samband med heltidsstudier, dels i form av förkortning av arbetstiden till hälften av den för arbetsplatsen

¹ Senaste lydelse av lagens rubrik 2010:863.

¹ Senaste lydelse 2013:616.

² Senaste lydelse 2013:616.

med deltidstudier. En arbetstagare vars arbetstid är mindre än hälften av den för arbetsplatsen normala arbetstiden har dock rätt till hel ledighet i samband med deltidstudier.

normala arbetstiden i samband med deltidstudier. En arbetstagare vars arbetstid är mindre än hälften av den för arbetsplatsen normala arbetstiden har dock rätt till hel ledighet i samband med deltidstudier.

Rätt till ledighet i den omfattning som följer av andra stycket har även en arbetstagare som deltar i utbildningen på tid som inte är arbetstagarens arbetstid. I ett sådant fall ska vid förkortning av arbetstiden hela ledigheten förläggas antingen till arbetsdagens början eller slut i enlighet med arbetstagarens önskemål.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2016.
 2. Lagen tillämpas från och med den 1 juli 2016.
 3. Äldre bestämmelser ska fortsätta att gälla till utgången av juni 2016.

3 Förslag till lag om ändring i lagen (2010:197) om etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare

Härigenom föreskrivs att 7 § lagen (2010:197) om etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

7 §¹

Etableringsplanen ska utformas tillsammans med den nyanlände och i samverkan med berörda kommuner, myndigheter, företag och organisationer.

Planen ska minst innehålla

1. <i>utbildning</i> i svenska för invandrare eller motsvarande utbildning för den som har rätt att delta i sådan utbildning enligt skollagen (2010:800), 2. samhällsorientering, och 3. aktiviteter för att underlätta och påskynda den nyanländes etablering i arbetslivet.	1. <i>kommunal vuxenutbildning</i> i svenska för invandrare eller motsvarande utbildning för den som har rätt att delta i sådan utbildning enligt skollagen (2010:800),

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2016.
 2. Lagen tillämpas från och med den 1 juli 2016.
 3. Äldre bestämmelser ska fortsätta att gälla till utgången av juni 2016.

¹ Senaste lydelse 2014:952.

BILAGA 3

Utskottets lagförslag

Ändring i regeringens förslag till lag om ändring i skollagen (2010:800)

*Nuvarande lydelse**Utskottets förslag***20 kap.**

27 §

Betyg på kurser i utbildning på grundläggande nivå ska grundas på en bedömning av elevens kunskaper i förhållande till uppställda kunskapskrav i kursplaner. Betyg på kurser i utbildning på gymnasial nivå ska grundas på en bedömning av elevens kunskaper i förhållande till uppställda kunskapskrav i ämnesplaner.

Kunskapskrav ska finnas för varje kurs där betyg ska sättas. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar föreskrifter om kunskapskrav.

34 §

Den som genomgått en kurs i kommunal vuxenutbildning och vill få sina kunskaper dokumenterade på annat sätt än genom betyg ska få ett intyg.

Huvudmannen ansvarar för att eleverna informeras om möjligheten att få ett intyg.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om att intyg alltid ska utfärdas efter vissa kurser.

37 §

Betyg på kurser i utbildning på grundläggande nivå och i svenska för invandrare ska grundas på en bedömning av elevens kunskaper i förhållande till uppställda kunskapskrav i kursplaner. Betyg på kurser i utbildning på gymnasial nivå ska grundas på en bedömning av elevens kunskaper i förhållande till uppställda kunskapskrav i ämnesplaner.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer *kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela* föreskrifter om kunskapskrav.

44 §

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om att intyg alltid ska utfärdas efter vissa kurser *eller viss utbildning*.